

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/5226,Konferencja-naukowo-edukacyjna-Goracy-Sierpien-80-pragnienie-w-olnosci-Spoleczne-.html>
03.04.2026, 16:31

Konferencja naukowo-edukacyjna „Gorący Sierpień '80 - pragnienie wolności. Społeczne i polityczne skutki powstania NSZZ »Solidarność«” - Kraków, 27 września 2010

27.09.2010

W związku obchodami 30. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie we współpracy z Zarządem Regionu Małopolskiego NSZZ „Solidarność”, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Instytutem Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego i Klubem Historycznym im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” zaproponował uczczenie tej niezwykle ważnej dla Polski rocznicy poprzez sesję naukowo-edukacyjną, skierowaną w szczególności do nauczycieli i młodzieży licealnej oraz gimnazjalnej. Sesja już po raz drugi zorganizowana została w ramach „Małopolskiego programu edukacji patriotycznej” i odbyła się 27 września 2010 r. w Auli im. ks. Józefa Tischnera Collegium Witkowskiego UJ w Krakowie, ul. Gołębia 13.

Przybyłych gości przywitał Dyrektor Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego dr hab. Stanisław Sroka, prof. UJ, który przypomniał, że mury Uniwersytetu Jagiellońskiego kolejny raz goszczą uczniów małopolskich szkół w związku z obchodami ważnej rocznicy i życzył, aby tegoroczna sesja pomogła im zrozumieć trudne lata osiemdziesiąte ubiegłego wieku. W imieniu Małopolskiego Kuratora Oświaty wystąpiła I Wicekurator Agata Szuta, która zwracając się do zgromadzonej na sesji młodzieży podkreśliła wagę dekady lat 80. dla historii najnowszej Polski i świata. W imieniu NSZZ „Solidarność” głos zabrał Przewodniczący Zarządu Regionu Małopolskiego NSZZ „Solidarność” Wojciech Grzeszek. Wspominając gorące lato 1980 roku stwierdził, że pomimo różnych opinii Związek Zawodowy „Solidarność” jest nadal potrzebny. W imieniu Dyrektora Oddziału IPN w Krakowie przybyłą młodzież przywitała prowadząca pierwszą część spotkania Elżbieta Jakimek-Zapart z Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN. Nawiązując do zakończonych w maju b.r. konkursów historycznych dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych województwa małopolskiego pod hasłem *30. rocznica powstania „Solidarności” i Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Małopolsce*, zachęciła do wzięcia udziału w kolejnej edycji konkursów, związanej z przypadającą w przyszłym roku 30. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego.

Część zasadniczą sesji rozpoczął wykład Adama Gliksmana, członka Zarządu Regionu Małopolskiego NSZZ „Solidarność”, autora książki *„Solidarność” Małopolska. Kalendarium 1980-2005*, w którym przybliżył symbolikę „Solidarności”, przedstawiając narodziny związku zawodowego oraz jego logotypu. Wspomniał również o społecznych aspektach powstania tak wielkiego ruchu. Całości wykładu towarzyszyła prezentacja multimedialna.

W kolejnym referacie Ewa Zając (OBL IPN) autorka raportu - w części dotyczącej Małopolski - tworzonych w ramach projektu ogólnopolskiego IPN, omawiającego działalność „Solidarności” w poszczególnych regionach, w latach 1980-1989, omówiła przebieg strajków w sierpniu 1980 roku w Krakowie oraz proces tworzenia się „Solidarności” w Krakowie i w Małopolsce.

Niezwykle ciekawa dla uczniów była trzecia prelekcja, wygłoszona przez pracownika Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Krakowie Jarosława Szarka. Dotyczyła ona zmian, jakie do szkolnictwa wniosła „Solidarność”. Młodzież miała okazję usłyszeć o tematach, które w latach PRL-u były omijane lub skrętnie ukrywane w nauczaniu historii, podobnie jak o pisarzach i poetach, których twórczość obecnie jest omawiana w ramach programów szkolnych, a do lat 90. ich nazwiska nie istniały w oficjalnym obiegu. Licealiści i gimnazjaliści dowiedzieli się również, że ich równoletkowie podejmowali w latach 80. różnego rodzaju akcje protestacyjne, organizowane przez Międzyszkolny Komitet Oporu (MKO).

Jako ostatni wystąpił Leszek Jaranowski, drukarz podziemnego pisma „Hutnik”, który opowiadał o tym, jak drukowano „bibułę”, ilustrując wykład pokazem na przywiezionych oryginalnych urządzeniach z okresu stanu wojennego. Wspominał również, czym groziło prowadzenie tego typu podziemnej działalności.

Przerwa wraz z poczęstunkiem była okazją do spróbowania druku przez młodzież, ale i byłych działaczy „Solidarności”.

Drugą część sesji rozpoczęły relacje zaproszonych działaczy „Solidarności” z lat 80.: Mieczysława Gila (pierwszego przewodniczącego MKZ, przywódcy grudniowego strajku w 1981 r. w Hucie im. W. Lenina), Stanisława Malary (jednego z założycieli Tajnej Komisji Robotniczej Hutników oraz Społecznego Funduszu Pomocy Pracowniczej), Teresy Starmach (działaczki oświatowych struktur „Solidarności”, członka Zarządu Regionu w latach 1980-1981, łączniczka Krajowej i Regionalnej Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej) i Andrzeja Szkaradka (założyciela i przywódcy nowosądeckiej „Solidarności”). Całość miała formę dyskusji panelowej, w trakcie której młodzież mogła usłyszeć odpowiedzi na nurtujące ją pytania.

Pod koniec sesji odbyło się losowanie nagród w konkursie edukacyjnym, który stał się już stałym elementem spotkań. Zadaniem uczniów było udzielenie prawidłowej odpowiedzi na trzy pytania, po jednym z pierwszych trzech referatów. Dziesięciu zwycięzców wylosowanych przez zaproszonych gości otrzymało nagrody, wśród których znalazły się publikacje IPN i Małopolskiej „Solidarności” oraz rocznicowy kalendarz, przygotowany przez Oddział IPN w Krakowie. Kilkanaście nagród pocieszenia wręczył uczniom również Leszek Jaranowski.

Sesji towarzyszyła wystawa prac nagrodzonych w Wojewódzkim Konkursie Plastycznym *30. rocznica powstania „Solidarności” i Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Małopolsce. Ty i Ja wędrujemy szlakiem wiary, nadziei, tęsknoty czyli historia „Solidarności” w oczach dziecka.*

Program sesji:

Otwarcie: dr hab. Stanisław Sroka prof. UJ, Dyrektor IH UJ

Prowadzenie: Elżbieta Jakimek-Zapart (OBEP IPN w Krakowie)

10.00 - 10.25 Wystąpienia Gości

10.25 - 10.40 Wystąpienie Małopolskiego Kuratora Oświaty

10.40 - 11.00 dr Adam Gliksman (Region Małopolski NSZZ „Solidarność”) - *Symbolika i społeczne aspekty narodzin ruchu „Solidarność”*

11.00 - 11.20 Ewa Zajac (OBL IPN w Krakowie) - *Powstanie „Solidarności” w Małopolsce*

11.20 - 11.40 Jarosław Szarek (OBEP IPN w Krakowie) - *O lekcje bez kłamstwa - szkoła wobec „Solidarności”*

11.40 - 12.00 Leszek Jaranowski (drukarz podziemnego pisma „Hutnik”) - pokaz druku „bibuły” na oryginalnych urządzeniach ze stanu wojennego

12.00 - 12.30 Przerwa - catering oraz możliwość druku przez młodzież

Prowadzenie: Jarosław Szarek (OBEP IPN w Krakowie)

12.30 - 12.45 Losowanie nagród w konkursie edukacyjnym

12.45 - 14.15 Wspomnienia działaczy „Solidarności” z lat 1980-1989 (Mieczysław Gil, Stanisław Malara, Teresa Starmach, Andrzej Szkaradek). Dyskusja panelowa.

14.15 film Karoliny Paluch, uczniocy gimnazjum w Proszowicach, zatytułowany Historia Solidarności w mojej małej ojczyźnie (I miejsce w Małopolskim Konkursie Tematycznym 30. rocznica powstania „Solidarności” i NZS w Małopolsce)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

ZAPROSZENIE

Sesję otworzył Dyrektor Instytutu Historii UJ dr hab. Stanisław Sroka, prof. UJ

Elżbieta Jakimek-Zapart

Pliki do pobrania

[Zaproszenie \(pdf, 320.7 KB\)](#)